

prima instanță: Judecătoria Hîncești
Judecător: M. Macari
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

ÎNCHEIERE

4 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală,

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iana Rusu și Natalia Buceaceaia împotriva lui Ghenadie Moraru cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, prin care s-a admis apelul depus de Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile, s-a modificat hotărârea Judecătoresei Hîncești din 23 martie 2017 prin micșorarea cheltuielilor de asistență juridică,

c o n s t a t ă:

La 30 noiembrie 2015 Iana Rusu și Natalia Buceaceaia au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Moraru cu privire la repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că, la 14 octombrie 2015, aproximativ la ora 22:20, Ghenadie Moraru conducând autoturismul de model „Mercedes”, cu numărul de înmatriculare A693 EC, s-a izbit în gard și a intrat în curtea reclamantelor din str. Columna, orașul Hîncești, tamponând autoturismul de model „Lada 21070”, care se afla în curte.

Susțin reclamantele că, Ghenadie Moraru fiind în stare de ebrietate avansată, în prezența unor altor persoane, fără careva motive, intenționat a înjurat-o pe Iana

Rusu, numind-o cu cuvinte necenzurate și aplicându-i câteva lovituri cu palma și pumnii peste diferite părți ale corpului, apucând-o cu mâinile de gât i-a cauzat vătămări corporale.

Menționează reclamantele, că la 15 octombrie 2015 în privința lui Gheorghe Moraru a fost pornită o cauză penală, pe semnele infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(1) Cod Penal, totodată a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art.85 Codul Contravențional.

Consideră reclamantele că prin acțiunile sale Ghenadie Moraru a săvârșit un delict, fiind îndreptățite prin inițierea unei acțiuni în justiție să pretindă despăgubiri materiale și morale.

Relatează reclamantele că prin deteriorarea bunurilor de către pîrît, Nataliei Buceacea i-a fost adus atingere atît drepturilor patrimoniale, cît și drepturilor morale.

În ceea ce privește prejudiciul material, reclamantele susțin că potrivit devizului local nr. 01-01-2015, cheltuielile de reparare a porții și gardului constituie suma de 7 727,50 lei.

Potrivit raportului întocmit de Societatea cu Răspundere Limitată „Exauto-Plus” costul mediu de piață pentru un autoturism de model Vaz 21070 constituie suma de 44 929,29 lei.

Consideră reclamanta Natalia Buceacea că Ghenadie Moraru urmează să achite prețul mediu de piață pentru autoturismul deteriorat, iar acesta să fie transmis pârâtului.

Reclamanta Natalia Buceacea indică că fiind pensionară este pusă în situația de a identifica și contracta companii specializate pentru restabilirea integrității bunurilor deteriorate care nu vor avea aspectul unui bun nou.

Totodată reclamanta Iana Rusu subliniază că prin acțiunile lui Ghenadie Moraru i-a fost cauzat un prejudiciul moral, care se confirmă prin următoarele acte: proces-verbal cu privire la contravenție; proces-verbal de cercetare la fața locului; plângerea sa, pozele făcute la fața locului de organele de urmărire penală; declarațiile sale în cadrul urmăririi penale.

Solicită Iana Rusu și Natalia Buceacea încasarea din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Nataliei Buceacea prejudiciul material în sumă de 7 727,50 lei și 2100 euro și a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, încasarea din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Ianei Rusu a prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei și încasarea din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Ianei Rusu și Nataliei Buceacea a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoria Hâncești din 23 martie 2017 acțiunea s-a admis parțial, s-a încasat din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Nataliei Buceacea prejudiciul material în sumă de 10 073,38 lei și prejudiciul moral în sumă de 1000 lei. S-a încasat din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Ianei Rusu prejudiciul moral în mărime de 2500 lei și cheltuielile de judecată ce constau din taxa de stat în mărime de 150 lei. S-a încasat din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul Ianei

Rusu și Nataliei Buceaceaia cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei, în rest pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate. S-a încasat din contul lui Ghenadie Moraru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 352,20 lei (f.d. 137-146).

Prin încheierea Curții de apel Chișinău din 6 iulie 2017 s-a restituit cererea de apel depusă de Iana Rusu și Natalia Buceaceaia prin intermediul avocatului Domnița Pagoni, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (f.d. 166-170).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, s-a admis apelul depus de Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile, s-a modificat hotărârea Judecătoresei Hîncești din 23 martie 2017 prin micșorarea cheltuielilor de asistență juridică de la 5000 lei la 3000 lei. În rest hotărârea Judecătoresei Hîncești din 23 martie 2017 a fost menținută (f.d. 177-184).

La 2 august 2017, Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Recurentul, Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios. Recurentul menționează că instanțele de judecată eronat au dispus încasarea din contul său în beneficiul Nataliei Buceaceaia a prejudiciului material în sumă de 10 073,38 lei, întrucât aceasta nu a probat că deține dreptul de proprietate asupra autoturismului de model VAZ 21070 cu numărul de înmatriculare HNAO161, precum și asupra imobilului. De asemenea recurentul relatează că instanțele de judecată nu au stabilit dacă cheltuielile de asistență juridică solicitate sunt reale, necesare și rezonabile. La materialele cauzei nu sunt anexate lista detaliată a acțiunilor întreprinse de avocat și a timpului aferent acestora.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 1 septembrie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Ianei Rusu și Nataliei Buceaceaia, informându-le că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia

Pînă la examinarea cauzei civile, Iana Rusu și Natalia Buceaceaia, nu au depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat de Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit temeiurile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 alin. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face

incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. a), (4), așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ghenadie Moraru prin intermediul avocatului Iamandii Vasile se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală